

**ФЕДЕРИКО ГАРСІЯ ЛЬОРКА: ЯК КОХАВСЯ ДОН ПЕРЛІМПЛІН
З БЕЛІСОЮ В САДУ**

Еротичне алілуя в трьох діях з прологом
Камерний варіант (1931)

Дієві особи:

дон Перлімплін, Беліса, Маркольфа, мати Беліси, 1 Гном, 2 Гном.

ПРОЛОГ

Хата дона Перлімпліна. Зелені стіни. Меблі помальовані на чорно. В глибині кону балъкон, крізь двері якого видно балъкон Беліси. Соната. Перлімплін, у зеленім халаті та білій перуці з льоконами. Маркольфа, наймичка, у клясичній сукенці в смужки.

ПЕРЛІМПЛІН Так?

МАРКОЛЬФА Так.

П. Але чому так?

М. Тому, що так.

П. А коли я скажу, що ні?

М. *(Сердито)* Що ні?

П. Що ні!

М. А скажіть мені, паничу, чому ні?

П. А скажи мені ти, служниче твердолоба, чому так?

(Хвилина тиші).

М. Двадцять і двадцять — сорок.

П. *(Слухає)* Це правда.

М. І ще десять — п'ятдесят.

П. Авжеж.

М. П'ятдесят років це вже не дитинство.

П. Ясно, що ні.

М. А я можу померти кожної хвилини.

П. А я й забув!

М. *(Плаче)* А що ви почнете без мене?

П. Що я почну?

М. Тому й мусите женитися.

П. *(Неуважно)* Так?

М. *(Енергійно)* Так!

П. *(Благальним голосом)* Алеж, Маркольфо. Чому? Коли я був малим, одна жінка задушила свого чоловіка. Шевця. Я цього не можу забути. Я ніколи не хотів женитися. Мені добре з моїми книжками. Навіщо мені жінка?

М. Подружжя має великі чари, паничу. Це не те, що здалека здається. В нім повно речей таємних, про які наймищці говорити не годиться... Ось бачите...

П. Що таке?

М. Я аж почервоніла.

(Мовчанка. Чути піяніно).

ГОЛОС *(Співає за сценою)*

Любов, любов!

Між моїми стиснутими стегнами
плаває риба сонця.

Тепла вода в очереті.

Любов!

Півню, тікає ніч!

Хай не відходить!

М. Пробачте, паничу, що моя правда.

П. *(Чує голову)* Добре співає.

М. Оце жінка для вас, паничу, Беліса. А яке у неї тіло біле!

П. Беліса... Та чи не було б краще?

М. Ні... Ходіть, побачите. *(Бере його за руку й веде до балькону)*

Кличте: «Белісо!»

П. Белісо...

М. Голосніше.

П. Белісо! *(Двері балькону, що навпроти, відчиняються, і виходить Беліса. Вона майже гола і сяє красою)*

БЕЛІСА Хто кликав?

(Маркольфа ховається за занавіскою балькону).

М. Відповідайте!

П. *(Тремтячим голосом)* Я.

Б. Ви?

П. Так.

Б. А чому так?

П. Тому, що так.

Б. А коли я скажу, що ні?

П. Мені буде прикро... тому, що... ми вирішили, що я повинен одружитися.

Б. *(Сміється)* З ким?

П. З вами.

Б. *(Стає серйозно)* Алеж... *(Голосно)* Мамо, мамо, матусю!

М. Справи йдуть хорошо.

(Виходить мати у перуці з вісімнадцятого століття, повній пташів, стрічок і намиста)

Б. Дон Перлімплін хоче одружитися зо мною. Що йому сказати?
МАТИ Добрий вечір вам, сусідоньку дорогенький. Я завжди кажу моїй дочці, що у вихованні та ввічливості ви достеміннісінько такий, як була ваша покійна матуся, з якою я не мала приємности бути знайомою.

П. Спасибі.

МАРКОЛЬФА *(Сердито, з-за занавіси)* Я вирішив, що я повинен...

П. Ми вирішили, що я повинен...

МАТИ Вступити в стан подружній, правда?

П. Так, оце й саме.

Б. Алеж, мамочко... А я?

МАТИ Ти, безперечно, годишся. Дон Перлімплін прекрасний муж.

П. Сподіваюся ним бути, ласкава пані.

МАРКОЛЬФА *(До дона Перлімпліна)* Ще трошки, і вже кінець.

П. Ти думаєш? *(Говорять з собою)*.

МАТИ *(До Беліси)* У дона Парлімпліна багато землі. На ній багато гусей і овець. Овець гонять на ярмарок. На ярмарку дають за них гроші. Гроші приносять красу... А красу цінитимуть інші мужчини.
П. В такому разі...

МАТИ З найбільшою приємністю... Белісо, йди но в середину... Не личить, щоб дівчина чула певні розмови.

Б. До побачення. *(Відходить)*.

МАТИ Я вам кажу, це лілея. Ви бачили обличчя? *(Тихіше)* А якби ви побачили ще більше!.. Як з цукру... Та, вибачте... Я не повинна аж так розхвалювати свою дочку такій модерній та компетентній особі, як ви...

П. Справді?

МАТИ Так... Я це кажу без іронії.

П. Не знаю, як висловити нашу вдячність.

МАТИ О, нашу вдячність!.. Що за вихованість! Вдячність вашого серця і вас самих. Я це зрозуміла... Я це зрозуміла... Попри те, що вже двадцять років не маю справи з чоловіками.

МАРКОЛЬФА *(Збоку)* А весілля...

П. А весілля...

МАТИ Коли захочете... Хоча *(Витягає платок і плаче)* усі матері... До побачення... *(Відходить)*.

МАРКОЛЬФА Нарешті.

П. Ой, Маркольо, Маркольо! Куди ти мене завела?

М. У подружжя.

П. Правду тобі сказавши, найшла на мене спрага... Принеси мені води. *(Маркольофа підходить до нього і шепче йому щось у вухо)*
Та невже?

(Чути п'яніно. Сцена стає напівтемною. Беліса розсуває занавіски свого балькону і, майже гола, співає лінивим голосом).

Б. Любов, любов!

Між моїми стиснутими стегнами
плаває риба сонця.

М. Красива дівчина.

П. Як з цукру... Вся біла. Ти думаєш, що вона могла б мене задушити?

М. Жінка полохлива, якщо її вчас налякати.

Б. Любов...

Півню, тікає ніч!

Хай не відходить!

П. Що це значить, Маркольфо? Що вона співає? (Маркольфа сміється). І що зі мною діється? Що зі мною діється?

(Далі грає піяніно. Над бальконом пролітає зграя птахів з чорного паперу).

ЗАВІСА

ДІЯ ПЕРША

Спальня дона Перлімпліна. Посередині велике ліжко з балдахином і китицями пер. Кімната має шість дверей. Перші праворуч служать для входу й виходу дона Перлімпліна. Пошлюбна ніч. Маркольфа з свічником у руці стоїть в перших дверях з лівого боку.

МАРКОЛЬФА Добраніч.

ГОЛОС БЕЛІСИ (За лаштунками) Добраніч, Маркольфо.

М. Доброї вам пошлюбної ночі, паничу.

ПЕРЛІМПЛІН Добраніч, Маркольфо. (Маркольфа відходить). Перлімплін іде навипиньки до кімнати посередині і зазирає від дверей).

Белісо, маєш стільки мережок, що виглядаєш, як хвиля... аж мене страх бере, як у дитинстві над морем. Відколи ми вернулися з церкви, хата повна таємних звуків, і вода сама нагрівається в кухлях. Ой, Перлімпліне! Де ти? (Відходить навипиньки).

(Входить Беліса, одягнена у довгий спальний одяг, повний мережок. Довгий серпанок покриває її голову і спадає водоспадом бланок та складок до її ніг. Її волосся розпущене і рамена голі).

БЕЛІСА Служниця посипала кімнату тиміямом, а не м'ятою, як я їй наказала. (Йде до ліжка) І не застелила ліжко тонкими простиралами, що у неї в скрині... (В цю мить стає чути солодкий звук гітар. Беліса кладе руки навхрест на своїх грудях) Ох! Хто шукатиме мене з вогнем, мене знайде. Моя спрага ніколи не загасне, як не загасне спрага тих потвор, яким б'є вода з рота у фонтан. (Музика продовжується) Що за музика! Боже мій! Що за музика! Як гарячий пух лебедів! Боже! Чи це я, чи музика? (Накидає на свої плечі довгий плащ з червоного оксамиту й починає ходити по кімнаті).

(Музика вривається, і чути п'ять разів свист)

Б. П'ять!

П. Можна?

- Б. Безперечно.
П. Хочеш спати?
Б. *(Іронічно)* Спати?
П. Трохи похолодніло *(Тре собі руки)*.
Б. *(Резолютно)* Перлімпліне!
П. *(Тремтячим голосом)* Що?
Б. *(Знеохочено)* Перлімплін гарне ім'я.
П. Твоє ще краще, Белісо!
Б. *(Сміється)* Спасибі!

(Хвилинка тиші).

- П. Я хотів тобі щось сказати.
Б. Що саме?
П. Це трохи довго... але...
Б. Ну, говори...
П. Белісо... я тебе кохаю!
Б. О, мій муженьку, це твій обов'язок!
П. Так?
Б. Так.
П. Але чому так?
Б. *(Кокетливо)* Тому, що так.
П. Ні.
Б. Перлімпліне!
П. Ні, Белісо. Заки ми одружилися, я не кохав тебе.
Б. *(Жартівливо)* Що ти кажеш?
П. Я оженився от так собі... та я тебе не кохав. Я не міг уявити собі твоє тіло, поки не побачив тебе крізь дірку від ключа, коли ти одягалася до шлюбу. І тоді я почув уперше моє кохання! Тільки тоді! Як різець у горлянци.
Б. *(Зацікавлено)* Алеж... інші жінки?
П. Які жінки?
Б. Яких ти мав передо мною.
П. Але хіба є інші жінки?
Б. *(Підноситься)* Ти знаєш, ти мене дивуєш!
П. Я дивую себе ще більше *(Мовчанка. Чути п'ять разів свист)*.
Що це?
Б. Годинник.
П. Вже п'ята?
Б. Час спати.
П. Дозволиш мені зняти халат?
Б. Безперечно *(Позіхає)*, муженьку мій. І погаси світло, будь ласка.
П. *(Гасячи світло, потиху)* Белісо.
Б. *(Голосно)* Що, синочку?
П. *(Тихо)* Я погасив світло.
Б. *(Жартівливо)* Я бачу.
П. *(Багато тихше)* Белісо...

Б. (Голосно) Що, коханий?

П. Я так тебе кохаю!

(Чути ще голосніше п'ять разів свист, і розкривається ліжко. Два гноми виходять із протилежних сторін кону і затягають сіру завісу. Сцену огортає пільма. Чути солодкі присипляючі звуки флейти. Гномами повинні бути діти. Вони сідають на суфлерську будку, обличчям до глядачів).

1 ГНОМ І як тобі у пільмі?

2 ГНОМ Нічого собі, братіку.

1 Г. Нарешті.

2 Г. Правда, що гарно ховати чужі недоліки.

1 Г. Так, і щоб пізніше глядачі самі їх відкривали.

2 Г. Бо якщо не поробити цілу купу заходів...

1 Г. Ніколи їх не відкриють.

2 Г. І без цього ховання і відкривання...

1 Г. Що вдіяли б бідні люди?

2 Г. (Дивиться на завісу) Щоб не було ні найменшої щілинки.

1 Г. Бо щілинки сьогодні є темрявою завтра.

(Сміються).

2 Г. Коли речі ясні...

1 Г. Людина думає, що їх не треба розкривати...

2 Г. І йде до речей каламутних, щоб розкривати в них таємниці, які вже знає.

1 Г. Та на це ми тут — два гноми!

2 Г. Ти знаєш Перлімпліна?

1 Г. Від дитини.

2 Г. А Белісу?

1 Г. Дуже добре. В її кімнаті так пахне парфумою, що одного разу я заснув і прокинувся в котячих кігтях.

(Сміються).

2 Г. Це була справа...

1 Г. Пряєсна!

2 Г. Кожний міг був собі це уявити.

1 Г. І коментар тікав до найбільш таємничих місць.

2 Г. Тому треба пильнувати, щоб не розкрилася наша ефективна і приятельська завіса.

1 Г. Так, треба пильнувати.

2 Г. Душа Перлімпліна, маленька і перелякана, як каченя, що щойно вилупилося з яйця, збагачується й підноситься саме в цю хвилину.

(Сміються).

1 Г. Глядачі хвилюються.

2 Г. І мають на це причини. Підемо?

1 Г. Так, ходім. Я вже чую солодкий холодок на моїй спині.

2 Г. П'ять холодних камелій світанку розцвіло у стінах спальні.

1 Г. П'ять балъконів, що виходять на місто.

(Встають і натягають великі сині каптури).

2 Г. Доне Перлімпліне, що вам вчинимо? — Добро чи зло?

1 Г. Добро... бо не годиться представляти перед глядачами нещастя доброї людини.

2 Г. Правда, братіку, що сказати: «Я бачив», не те саме, що: «Кажуть».

1 Г. Завтра всі це знатимуть.

2 Г. І ми саме цього хочемо.

1 Г. Коментар значить світ.

2 Г. Шшш!

(Починають грати флейти).

1 Г. Шшш!

2 Г. Зникнемо у п'їтьмі?

1 Г. Зникнемо, братіку.

2 Г. Тепер?

1 Г. Тепер.

(Розтягають завісу. З'являється дон Перлімплін, у ліжку, з великими золотими рогами. Беліса побіч нього. П'ять балъконів, що в глибині кону, тепер відкриті навстіж, і крізь них ллеться в кімнату біле світло світанку).

П. *(Будиться)* Белісо, Белісо! Збудися!

Б. *(Удає, що будиться)* Перлімплінчику, що сталося?

П. Що це значить? Чуєш? Що це значить?

Б. А звідки я знаю? Я заснула перед тобою.

(Перлімплін зривається з ліжка й натягає халат).

П. Чому балъкони відкриті?

Б. Бо цієї ночі віяв вітер, як ніколи.

П. І чому з них звисає п'ять драбин до самої землі?

Б. Бо такий є звичай там, звідки моя мати.

П. І чий це п'ять капелюхів, що лежать під балъконами?

Б. *(Вискакує з ліжка)* Це тих п'яниць, що шляються вночі, Перлімплінчику, мій коханий!

(Перлімплін дивиться на неї, очарований).

П. Белісо! Белісо! І чому ж би ні? Ти так це чудово пояснюєш. Я цілком згоден. І чом би воно мало не бути саме так?

Б. *(Кокетливо)* Я ніколи не говорю неправди.

П. А я кохаю тебе щораз більше!

Б. І тому мені подобається.

П. Вперше в житті я щасливий! *(Підходить до неї і її обіймає, та відразу відскакує назад)* Белісо! Хто тебе цілував? Кажи правду, бо я знаю!

Б. *(Збирає своє волосся і перекидає його на груди)* Ти знаєш!.. І який жартун же ж у мене чоловік! *(Тихо)* Ти! Ти мене цілував!

П. Так! Я тебе цілував... Але... якщо тебе цілував хтось інший... якщо тебе цілував хтось інший... — Кохаєш мене?

Б. *(Підносить голу руку)* Так, Перлімплінчику, мій маленький.

П. В такому разі... яка різниця! *(Підходить до неї і її обіймає)* Ти Беліса?

Б. *(Кокетливо і тихим голосом)* Так! Так! Так! Так!

П. Це, як сон!

Б. *(Reaguje)* Слухай, Перлімпліне, замкни балькони, бо скоро повстають люди.

П. Навіщо? Ми виспалися, і тепер ходім поглянути на схід сонця... Не хочеш?

Б. Так, але... *(Сідає на ліжку).*

П. Я ніколи не бачив сходу сонця... *(Беліса, втомлена, паде на подушку)* Ти знаєш, признаюся, що мене зворушує! А тобі не подобається? *(Іде до ліжка)* Белісо... ти спиш?

Б. *(Крізь сон)* Так.

(Перлімплін, навипиньки, накриває її червоним плащем. Сильне, золоте світло летить крізь двері. Зграї паперових птахів пролітають над бальконами під звуки ранкових дзвонів. Перлімплін сідає на край ліжка).

П. Кохання, кохання,
зранене кохання.

Зранене коханням, що втекло.

Зранене,

убите коханням.

Скажіть усім, що це був
соловейко.

Битва з чотирма лезами,
перерізане горло і забуття.

Візьми мене за руку, кохана,
бо несу велику рану,

рану від кохання, що втекло!

Рану!

Смерть від кохання!

ЗАВІСА

ДІЯ ДРУГА

Ідальня дона Перлімпліна. Перспективи представлені неправильно, але з великим хистом. Стіл з намальованим на нім накриттям, як у примітивній картині Святої Вечері.

ПЕРЛІМПЛІН Зробиш так, як я тобі кажу?

МАРКОЛЬФА *(Плаче)* Не журіться, паничу, зробилю.

П. Маркольфо, та чому ти плачеш?

М. Самі знаєте чому. В пошлюбну ніч п'ять чоловіків влізло крізь балькони. П'ять! Представники усіх п'яťох рас світу: європеець, з бородою, індіець, негр, китаець і американець. А ви навіть не знали.

П. Це не важливе.

М. А вчора я бачила її ще з одним.

П. *(Зацікавлений)* Справді?

М. І навіть не сховалася від мене.

П. Та я щасливий, Маркольфо.

М. Ви мене лякаєте, паничу.

П. Такий щасливий, що ти собі й не можеш уявити. Я навчився багатьох речей, а, більш усього, навчився їх уявляти...

М. Це ви вже кохаєте її забагато.

П. Не тільки, скільки вона варта.

М. А ось і вона.

П. Іди геть.

(Маркольфа відходить, а Перлімплін ховається в кутку. Входить Беліса).

Б. Навіть не побачила його. Алямедою всі йшли за мною крім нього. Його шкіра напевно темна і поцілунки пахучі й пекучі, як шафран і гвоздика. Часами проходить під моїми бальконами і злегка махає мені рукою, так, що аж дрижать мої перса.

П. Агм!

Б. *(Обертається)* Ой, як ти мене налякав!

П. *(Підходить з любов'ю)* Бачу, що ти розмовляєш... сама з собою.

Б. *(Сердито)* Перестань!

П. Хочеш пройтися?

Б. Ні.

П. Хочеш до цукерні?

Б. Кажу тобі, що ні!

П. Вибач.

(Камінь з листом, звиненням у трубку, влітає крізь двері балькони. Перлімплін його підносить).

Б. Дай мені!

П. Чому?

Б. Бо це для мене.

П. *(Дражливо)* А звідки ти це знаєш?

Б. Перлімпліне, не читай його!

П. *(Вдає впертого)* Чому ні?

Б. *(Плаче)* Дай мені цей лист!

П. *(Підходить до неї)* Бідна Белісо! Я даю тобі цей лист, що такий дорогий для тебе, бо розумію стан твоєї душі... *(Беліса хапає лист і ховає у пазусі)* Я бачу, що діється. І хоч мені боляче, я розумію, що ти переживаєш драму.

Б. *(Ніжно)* Перлімпліне!

П. І знаю, що ти вірна мені і що такою будеш довіку.

- Б. (*Кокетливо*) Я не знала чоловіка, крім мого Перлімплінчика.
- П. Тому я хочу допомогти тобі, як личить кожному доброму мужеві, якого жінка є взірцем чесноти... Слухай. (*Закриває двері і говорить голосом, повним таємниці*) Я все знаю! Я зрозумів це відразу. Ти молода, а я старий... Що вдієш... Та я це добре розумію. (*Мовчанка. Продовжує тихим голосом*) Він був тут сьогодні?
- Б. Двічі.
- П. І дав тобі знак?
- Б. Так... Та досить неуважно... І це мене мучить!
- П. Не бійся. П'ятнадцять днів тому я бачив уперше цього юнака. Мушу сказати тобі з щирого серця, що краса його засліпила мене. Ніколи я не бачив, щоб мужність і ніжність були поєднані так гармонійно. Не знаю чому, та я тоді подумав про тебе.
- Б. Я не бачила його обличчя... та...
- П. Не бійся сказати мені правду... Я знаю, що його кохаєш... Тепер я люблю тебе, як батько... Я вже далеко від тих дураців... Повір мені...
- Б. Він пише мені листи.
- П. Я знаю.
- Б. Та не відкриває свого обличчя.
- П. Це дивно.
- Б. І здається, що навіть ставиться до мене зневажливо.
- П. Яка ти ще невинна!
- Б. Одне, що певне, це те, що кохає мене так, як я хочу...
- П. (*Зацікавлено*) Справді?
- Б. Листи, які слали мені інші... і на які я не відповідала ніколи, бо я твоя жінка, говорили про заморські країни, про сни і зранені серця... Та його листи!..
- П. Говори, не бійся!
- Б. Він говорить у них про мене... про моє тіло...
- П. (*Гладить її волосся*) Про твоє тіло!
- Б. «Навіщо мені твоя душа? — каже він. — Душа є спадщиною кволик, спаралізованих героїв і людей слабого здоров'я. Красиві душі лежать на берегах смерті, простягнені на сивім волоссі і висохлих руках. Белісо! Я не бажаю твоєї душі, лиш твого білого, м'якого тіла простертого передо мною!»
- П. Цікаво знати, хто цей юнак.
- Б. Ніхто не знає.
- П. (*Зацікавлено*) Ніхто?
- Б. Я питала всіх подруг.
- П. (*Таємничо і впевнено*) А якщо я його знаю?
- Б. Ти справді?
- П. Підожди. (*Йде до балкону*) Ось його маєш.
- Б. (*Біжить*) Він тут?
- П. Щойно сховався за рогом.
- Б. (*Задихана*) Ай!

П. Тому, що я старий, я хочу посвятити себе тобі... Те, що я роблю, не робив ніхто ніколи. Та я вже поза цією дурною людською мораллю. Бувай!

Б. Ти куди?

П. *(Велично, від дверей)* Скоро тобі все стане ясно! Скоро!

ЗАВІСА

ДІЯ ТРЕТЯ

Сад кипарисів і помаранчових дерев. Коли підноситься завіса, виходять дон Перлімплін і Маркольфа.

МАРКОЛЬФА Тепер?

ПЕРЛІМПЛІН Ні, ще час.

М. І що ви надумали паничу?

П. Те, що не надумав раніше.

М. *(Плаче)* Це все моя вина!

П. О, якби ти знала, який я тобі вдячний!

М. Раніше все було так гарно. Ранком я вам приносила каву з молоком і виноград...

П. Так... Каву з молоком і виноград! А я? Мені здається, що пройшло сто років. Раніше я не міг бачити речей незвичайних, що на цьому світі... Я не міг переступити цього порогу... А тепер... Дивись на мене!.. Кохання Беліси дало мені скарб, про який я і не снів раніше... Ти розумієш? Тепер я закрию очі і бачу те, що хочу... Наприклад, мою матір, коли її відвідували феї, що жили в сусідстві... О! Ти знаєш, як виглядають феї? — Манюсінькі... чудові... можуть танцювати на кінчику мізинця!

М. Так, так, феї, феї. Але наша справа...

П. Наша справа? Ага! *(Задоволено)* Що ти сказала моїй жінці?

М. Хоч я для таких речей не годжуся, я сказала їй те, що ви мені наказали... Що цей юнак прийде цієї ночі, точно о десятій, у сад, одягнений, як завжди, у свій червоний плащ.

П. А вона?

М. Вона зацвіла, як геранія, приклала руки до серця і стала цілувати свої коси.

П. *(Захоплено)* То вона зацвіла, як геранія... І що сказала?

М. Тільки зідхнула, більше нічого. Але як!

П. Так, я знаю!.. Так, як ніяка жінка це не зробила б, правда?

М. Я думаю, що її кохання перевищує божевілля.

П. *(Піднесено)* Так! Я хочу, щоб вона кохала того юнака більше, ніж своє тіло. І немає сумніву, що вона його так кохає.

М. *(Плаче)* Мене аж страх бере це чути... І як ви можете це, доне Перлімпліне, як ви можете це чинити? — Вести свою власну дружинку у найбільший гріх з усіх!..

П. Тому, що дон Перлімплін не має чести і хоче себе розважити. —

Дуже просто! Цієї ночі прийде новий і невідомий коханець донї Беліси. Що мені більше почати, як співати?

(Співає).

Дон Перлімплін не має чести!

Немає чести!

М. Знайте, що з цієї хвилини я вже не у вас на службі. Наймички теж мають свою честь.

П. О, бідна Маркольфо! Завтра ти будеш вільна, як пташка... Зачекай до завтра... Тепер іди й чини своє діло... Зробиш те, що я тобі сказав?

М. *(Відходить, втираючи сльози)* А що ж інше вдію? Що вдію?

П. Гаразд! Я цього й хочу!

(Чути солодкі звуки серенади. Дон Перлімплін ховається за кущами троянд).

ГОЛОСИ На ріки берегах
мочить ніч свої стопи.
У грудях у Беліси
в'януть гілки від кохання.

П. В'януть гілки від кохання!

ГОЛОСИ Співає ніч без одежі
на березневих мостах.
Беліса купа своє тіло
в солоній воді та елею.

П. В'януть гілки від кохання!

ГОЛОСИ Ніч анісова і срібна
мерехтить над дахами.
Срібло струмків і дзеркал
і аніс твоїх білих стегон.

П. В'януть гілки від кохання!

(Виходить у сад Беліса, пишно одягнена. Місяць освічує сцену).

Б. Що це за голоси, що наповняють солодкими звуками тихе повітря ночі! Я чула на собі твоє тепло й тягар, красивий і дорогий юначе... Ой!.. Там хтось в кущах!

(Виходить чоловік, одягнений у червоний плащ і обережно переходить сад).

Б. Пст! Сюди, сюди! *(Чоловік вказує рукою, що зараз вернеться)*
О, так, вернися, коханий! Ясмине, пливучий і без коріння, небо впаде на мої спітнілі плечі... Ноче! Ноче моя, м'яти й ляпіс лязулі...

(Виходить Перлімплін).

П. *(Здивовано)* Що ти тут робиш?

Б. Гуляю.

П. І більш нічого?

Б. Ніч така ясна.

П. *(Енергійно)* Що ти тут робила?

Б. *(Здивовано)* А ти хіба не знав?

П. Я нічого не знаю.

- Б. Ти подав мені вістку.
- П. *(Хтиво)* Белісо... Ти його ще ждеш?
- Б. Із більшою хіттю, ніж будь-коли!
- П. *(Голосно)* Чому?
- Б. Бо його кохаю.
- П. Тоді він прийде.
- Б. Запах його тіла просякає крізь його одяг. Кохаю його! Перлімпліне, його кохаю! Я вже інакша жінка.
- П. Це мій тріумф.
- Б. Який тріумф?
- П. Тріумф моєї уяви.
- Б. Ти справді допоміг мені його кохати?
- П. Так, як тепер допоможу тобі його оплакувати.
- Б. *(Здивовано)* Перлімпліне, що ти кажеш?
- П. Прийшов час!
- Б. Він ось-ось вернеться.
- П. Він вже перескакує мур мого саду.
- Б. Одягнений у свій червоний плащ.
- П. *(Витягає кинджал)* Червоний, як його кров.
- Б. *(Змагається з ним)* Що ти задумав?
- П. *(Обіймає її)* Белісо, кохаеш його?
- Б. *(Впевнено)* Так!
- П. Тому що ти його так кохаєш, не хочу, щоб він тебе покинув. І, щоб він став твоїм доценту, мені прийшло на думку, що найкраще було б встромити йому оцей кинджал у його серце коханця. Ти що на це?
- Б. Перлімпліне, ради Бога!
- П. Коли він буде мертвий, зможеш милувати скільки хочеш у твоїм ліжку — гарного такого і елегантного, і не мусітимеш боятися, що тебе розлюбить. Він кохатиме тебе безконечним коханням мертвих, а я звільнюся від цього чорного кошмару твого божественного тіла... *(Обнімає її)* Твого тіла, яке я ніколи не міг розшифрувати! *(Дивиться у сад)* Дивися, він іде... Пустити мене, Белісо, пусти! *(Вибігає)*.
- Б. *(У розпучі)* Маркольфо, принеси мені ту шпагу, що в ідальні, хай понижу горло моему чоловікові... *(Голосно)*
Дон Перлімплін,
буде тобі скін!
Як його вб'єш,
сам помреш!
- (У кущах з'являється чоловік, одягнений у широкий, розкішний червоний плащ. Іде непевно, поранений).*
- Б. Коханий! Хто поранив тобі груди? *(Чоловік закриває собі лице плащем, який повинен бути довжелезний і покривати його до самих стіп. Беліса обіймає його)* Хто розкрив тобі жили, щоб ти наповнив мій сад кров'ю? Мій коханий! Відкрий своє обличчя хоч на хвилиночку! Боже мій, Боже! Хто вбив тебе, хто?

П. *(Відкривається)* Твій чоловік, оцим кинджалом в емеральдах. *(Показує на кинджал, що стирчить йому з грудей).*

Б. *(Налякана)* Перлімпліне!

П. Він побіг у поле, і вже його ніколи не побачиш. Він убив мене, бо знав, що я кохав тебе, як ніхто інший... Коли втримляв у мене цей ніж, крикнув: «Беліса вже має душу!» Ходи сюди *(Лягає на лавку).*

Б. Що з тобою? Ти справді зраний?

П. Перлімплін вбив мене... О, доне Перлімпліне, старче хтивий, паяце безсилий, ніколи не ласуватимеш тілом Беліси! Тіло Беліси — для молодих м'язів і для уст, гарячих, як жар... А я кохав лиш твоє тіло, більш нічого... Лиш твоє тіло! Та він убив мене... оцією горючою гілкою з самоцвітів.

Б. Що ти вчинив?

П. *(Вмирає)* Ти розумієш? Я — моя душа, а ти — твоє тіло... Ти кохала мене так... тоді дозволяй мені... у цю останню мить... умерти у його обіймах. *(Беліса підходить до нього, майже гола, і обіймає його).*

Б. Добре... Але цей юнак?.. Чому ти одурив мене?

П. Юнак? *(Заплющує очі).*

(Сцену заливає магичне світло. Виходить Маркольфа).

М. Пані!

Б. *(Плаче)* Дон Перлімплін помер!

М. Я знала, що так станеться! Тепер повиємо його у цей червоний плащ, в якому він ходив під ваші балкони.

Б. *(Плаче)* Я ніколи не думала, що речі можуть бути такими складними!

М. Ви зрозуміли це запізно. Я зроблю йому корону з квітів, як сонце опівдні.

(Беліса, змінена, немов у іншому світі).

Б. Перлімпліне, що ти вчинив? Перлімпліне!

М. Белісо, від сьогодні ти інша жінка, одягнена в дорогоцінну кров мого пана.

Б. Та хто він був, цей чоловік? Скажи мені, хто?

М. Вродливий юнак, лице якого ти ніколи не побачиш.

Б. Так, так, Маркольфо, я його кохаю усім моїм тілом і всією душею. Та що сталося з тим юнаком у червоному плащі? Боже мій, де він дівся?

М. Спіть спокійно, доне Перлімпліне... Чуєте її? Доне Перлімпліне, чуєте?

(Б'ють дзвони).

ЗАВІСА

Переклад з еспанської Юрія Тарнавського

(За виданням Federico Garcia Lorca. Obras completas. Aguilar. Madrid, 1957, стор. 889-928. Назва оригіналу "Amor de Don Perlimplin con Belisa en su jardin".)

СУЧАСНІСТЬ

ЛІТЕРАТУРА, МИСТЕЦТВО,
СУСПІЛЬНЕ ЖИТТЯ

2 (74)

ЛЮТИЙ 1967

РІК ВИДАННЯ СЬОМИЙ